“ВЕСЕЛІ ДУЕЛІ” ПЕТРА РЕБРА - ПАРОДИСТА

Наталія ВІННІКОВА (КІРІЄНКО)

“Співець запорізького краю”, “художній літописець доби”, “козацький бард” – саме такими яскравими дефініціями пошановують Петра Ребра. Його талантові тісно в межах одного жанру. Тому митець вільно почувається у різних галузях письменства. Він відомий не лише як поет, а й як повістяр, драматург, нарисовець, публіцист, перекладач та літературознавець. Також блискуче виступив і в царині дитячої літератури.

Поезія П. Ребра має два витоки: ліричний та гумористично-сатиричний, останній з яких із часом став більш відчутним у творах митця.

Критика не залишала поза увагою творчість письменника. Проте вивчення його доробку зводилось чи то до портретно-оглядових статей (М.Нагнибіда, Б. Чалий та ін.), або ж до рецензій на окремі книги (І. Адамець, Ю. Барабаш, М. Кобзєв, С. Крижанівський, І. Купріянов, І. Рижий, М. Сердюк, В. Шевченко, Т. Хом’як). Лише незначну частину досліджень (О. Стадніченко, В. Чабаненко) можна назвати спробою цілісного аналізу художніх творів, публіцистики, літературно-краєзнавчих та літературно-критичних публікацій П.Ребра, які стали помітним явищем у літературному процесі другої половини ХХ – початку ХХІст. Проте і в них лише побіжно розглядається одна з цікавих граней творчості митця – творчість Ребра-пародиста, без ґрунтовного аналізу поетики пародій, яких у нього, за визначенням самого автора, “сто з гаком” – і це тільки у книзі “Веселі дуелі” (2006). Саме це й обумовило вибір теми пропонованої статті, у якій спробуємо розглянути пародійний доробок Петра Ребра, визначити його ідейно-тематичний обсяг та своєрідність художніх засобів.

Беззаперечним є факт, що пародіювати безпорадні твори – мало честі для будь-якого пародиста. Якщо ж поглянути на імена митців, поезії яких пародіює П.Ребро, то серед них переважна більшість визнаних майстрів у царині української літератури, як-от: І. Андрусяк, В. Базилевський, В. Бровченко, Г.Гордасевич, І. Драч, І. Жиленко, О. Забужко, В. Коломієць, П. Мовчан, О.Орач та ін.

У багатьох пародіях П. Ребро загострює увагу на тих деталях, образах та художніх засобах, які часом не зовсім доречно вживаються в поезіях його

© Віннікова Н., 2010.

сучасників. Так, у вірші В. Базилевського пародист знаходить дивні образи, незвичну, але яскраву персоніфікацію: “Кущі нас хапають за ноги, / Дерева нас б’ють по щоках” [2, 337], що й спровокувало написання пародії “Помста”. За рахунок гіперболізації об’єкту П. Ребро створює пародійну картину з таким продовженням:

Ліани, немов батогами,
Шмагають – луна не змовка.
А олень з розгону рогами
У спину і нижче штрика.
Дубасять і слухать не хочуть
Ні наших благань, ні проклять.
І всі як один нам торочать:
– Щоб знали, як вірші писать!!! [2, 337].

Цей твір, як і переважна більшість Реброві пародій, засвідчує, що важливою рисою творчості митця є максимальне копіювання не лише віршового розміру, а й емоційного темпоритму об’єктів пародіювання. Твір “Безкорий коханий” П. Ребро написав під враженням від “оригінального” образу “ти є дерево без кори”, який часто повторюється у поезії Г. Гайворонської. Обігравши його, пародист створив цілком обумовлений комічний фінал: “Голий знизу, з боків, згори, / Підставляєш вітрам сідницю... / Слухай, бовдуре без кори, / Одягни хоч мою спідницю!” [2, 361]. Мотив здачі душі в хімчистку, який пародист віднайшов у вірші В. Гужви, теж зацікавив його. Ліричний герой пародії переймається забрудненістю власної душі, планує докласти будь-яких зусиль, нехай навіть надлюдських, аби зробити її чистішою: “...буду я прати й прати, / Доки не посинію”. А потім, коли приведе до тями душу, планує “взятись за розум” [2, 366]. Комізм щойноцитованої пародії “Прання душі” будується на алогізмі: невідповідності обраних ліричним героєм засобів, шляхів очищення й забрудненого об’єкту (душі). А поетичні рядки М. Семенюка: “На дерева дивімось, себе згадуймо, / Чи ж далеко од них повтікали?” стали об’єктом пародії “Дерев’яні предки”. Схопивши образ “дерево – людина, людина – дерево”, П.Ребро, як справжній пародист, гіперболізує його, використовуючи дотепні порівняння, внаслідок чого образ набуває комічності:

На кого я не гляну – бачу дерево:
.....
Грицько – це дуб (дарма, що в нього черево),
Гілки – як руки, рот – немов дупло.
Іван – це явір (на боках – автографи),
Дмитро – це клен, що хату підпира.
Микола – глід (бруньки – як ієрогліфи),
Василь – це ясен (сиплеться кора) [2, 393].

Увагу П. Ребра привертає й любовна лірика митців. Прикладом пародій, спрямованих проти надмірно "солодкої" лірики можуть бути: "Слов'яна любов" (на вірші В. Кордуна), "Не Христос" (на твори М. Ласкова) та "Найвіршіші вірші" (на поезію О. Матушек). У цих творах П. Ребро пародіює абсолютно все: і сюжети, і образи, і художні засоби, через які поети передають палке почуття. Так, В. Кордун у своєму вірші вигадав образ "перстеня зі слова", який ліричний герой пропонує носити своїй коханій як свідчення його щирої любові. Переосмисливши сюжет та художній образ твору-оригіналу, гіперболізувавши їх, у Ребровій пародії вже лірична героїня пропонує своєму коханому: "сукню зі слова", "капелюшок зі слова", "черевички зі слова", "шубку зі слова", а наостанок – "обід зі слова". І підвищуючи комізм твору наостанок ще й запитує: "Чому ж ти його не їси?" [2, 373].

У збірці "Небеса на двоих" М. Ласков, сумуючи без уст і очей коханої, називає себе Ісусом, який може зникнути і воскреснути. П. Ребру здається смішним, коли поет оспівує "...вуста, / І перса, і ланіти", коли від М. Ласкова чути лише "ліричне "Ах!" та "Ох!". Пародист розвінчує самоідентифікацію поета про те, що він – Ісус, заперечуючи і аргументуючи: "Виходить, не Христос / (Даремні сподівання) / І доказ кращий ось: / Ісус не знав кохання" [2, 375]. П. Ребро, підтверджуючи думку Ю. Крістевої про те, що "при пародіюванні автор уводить в чуже слово смислову спрямованість, прямо протилежну чужій спрямованості" [1, 437], таким чином досягає пародійного ефекту твору.

Для передачі почуття закоханості своєї ліричної героїні О. Матушек використовує найвищий спосіб порівняння прикметників: "Ти – найвільніший за найвільніших, / Ти – наймоїший з наймоїх" та слова-антоніми: "Водночас ти – і звук, і тиша, / Водночас – і сльоза, і сміх. / Ти – і побачення, й розлука, / Печаль і радість...". Ці стилістичні прикмети схопив П. Ребро й відтворив їх так, щоб за ними читач розпізнав прямо чи опосередковано названий об'єкт. Тому пародист створює гіперболізовані прикметники найвищого ступеня порівняння, які є тавтологічними, зрештою, як і в О. Матушек: "наймучіша мука", "найжалкіший жаль", "найперсіші перса", "найстаніший стан", "найрукіші руки", "найязикатіший язик", "найвіршіші вірші", "найлюбовіша любов" [2, 379]. Саме тавтологічний словотвір надає твору комічного звучання.

У П. Ребра є пародії, об'єктом яких виступають поезії з описами принад жіночого тіла, милуванням ними чоловіків, бажанням жінки, тобто еротичні вірші. Зупинимося на трьох з таких пародій. Перша – "Цвіркун за пазухою" – написана на основі вибраних рядків вищеназваного характеру з книжок В.Лучука "Обрій на крилах" та "Вагомість":

А порухи тіла жіночого
повні глибинних значень...
.....
Щоб дівчатам кохати,
коли визрівають груди...
.....
А жінка спатиме на мужовій руці
з розпущеним волоссям голубим,
з откритими рожевими грудьми,
з засмаглим яблучком, що визирає потай
з-під простині... [2, 333].

Пародія "Не хчеться" за оригінал має поезію О. Польченка: "Собака загавкає глупої ночі, / Коли ти жіночі груди толочиш, / Фіранка здригнеться від грубого жесту – / Не хтілось спускатись з палких Еверестів..." [2, 388]. Об'єктом третьої пародії "Стегнація" є вірші з книги "Кров зухвала" П. Вольвача: "І, як жуйка, прилипа до стегон / Погляд мій... / ...чужої жінки, що тебе з ума / Звела стегном з-під тоги чи туніки... / Розчахуються, як брами, в тиші далекі стегна... / Літній ранок, стегна Клеопатри..." [2, 406].

За допомогою улюбленого прийому гіперболізації П. Ребро обігрує об'єкти пародіювання – еротичні описи у творах поетів. Першу пародію автор завершує риторичними запитанням та окликом: "Хіба ми поклоняємось не плоті? / Обожнюємо її, хоч круть, хоч верть!" [2, 333]. Така манера закінчення є, за нашими спостереженнями, часто вживаною у пародіях Петра Ребра. Використовуючи цей прийом, автор немовби залучає читача до роздумів з приводу пародійованих творів, недоречностей, помічених у них. У пародії "Не хчеться" відчувається художня інтуїція до комічних можливостей слова. Твір пересипаний просторічними висловами: "Кого там дідько носить серед ночі?", "Узявся толочить грядки жіночі" і побудований на принципі нагнітання – по мірі "завоювання" жінки. Кульмінацією є рядки: "А то, бува, вже злізу на вершину – / Ура! На сьомому небі! Ах і ох! / Блаженствую. Та раптом в цю хвилину / У шибку хтось ломакою – торох!" [2, 388]. Розв'язка пародії "Стенація" цілком логічна: "Нехай хтось вибирає pepsi, / А я облюбував... стегно" [3, 406]. У поетиці розглянутих творів переважають прямі зображально-виражальні засоби, хоча й має місце гармонія прямих і переносних засобів зображення комічного.

У невеликих за обсягом пародіях "Жах аж!" та "Діагноз" (автор назвав цей твір "найменшою пародією"), у яких збережено темпоритм пародійованих творів, П. Ребро викриває таку рису стилю поетів, як надмірне перебільшення звукової палітри з метою створення поетичного образу – так званий звукопис, особлива музичність вірша, яка створюється за рахунок майстерного, іноді занадто складного використання рими. Так, написання "Жах аж!" спровоковане

поетичними рядками А.Мойсієнка: “У – гуд у дугу... / У гіллі – гу! / У гудінні дугу / Дугує у гуд... / І лопух у полі – Мов швом. / Жах аж!..” [2, 365], а твір “Діагноз” об’єктом пародіювання має такі фрази О. Шарварка: “Тіло боліло / тіло боліло / біло боліло / й чорно боліло / недоболіло / неодболіло / знов заболіло...” [2, 393].

Щоб досягти комічно-сатиричного ефекту, пародист, імітуючи стиль А.Мойсієнка та О. Шарварка, не просто дублює те, що є у поетів, але переносить риси їхнього стилю у свій твір із достатньою долею перебільшення: з метою викриття вказаних авторських прийомів, щоб зробити їх більш випуклими, більш помітними, пародист зумисне “згущує фарби” за рахунок гіперболізації. При цьому він користується перш за все тими можливостями, які дає йому сама мова. У результаті майстерної роботи з’являється така пародія на А. Мойсієнка: “Рима та мир. / Мото – ротом. / Рис ото сир. / Ротор. / А мука – кума. / Жар в раж. / А муза – з ума! / Жах аж!” [2, 365] та О. Шарварка: “Тіло боліло, боліло. Може, “вколотись” хотіло?” [2, 393].

Вістря сатири в пародії “Ти – ша” спрямоване проти поетичних вивертів І.Іова, котрий одну зі своїх поезій із циклу “Ні див і ні видінь” будує таким чином: “Я – година, / Я – дуче, / Я – зичник. / Я – йце. / Я – лин, / Я – линка, / Я – лиця, / Я – мочка, / Я – рига, / Я – сир, / Я – сновидець, / Я – таган, / Я – чити!..” [2, 371]. Аби обіграти так би мовити оригінальну побудову, пародист структурує свій твір за аналогічним принципом. І саме завдяки цьому підкреслює, що убогість думки призводить до убогості стилю та манери письма. Отже, маємо таку пародію: “Ти – гр! / Ти – ква, / Ти – мол, / Ти – мур, / Ти – паж, / Ти – рада. / Ти – раж, / Ти – тан, / Ти – тло, / Ти – хо, / Ти – чина, / Ти – ша!” [2, 371]. Заголовок “Ти – ша” можна трактувати по-різному: по-перше, звичайно ж, вгадується слово “тиша”, а по-друге, самантичне наповнення частинки “ша” можна розшифрувати відповідно до сленгового його розуміння – наказова форма дієслова “мовчати”. Тоді отримаємо фразу “Ти – мовчи”, тобто підтекстове розуміння фактично є наступним: поету взагалі не варто писати таких недолугих “оригінальних” поезій.

О. Гриценко один зі своїх віршів побудував на називних та інфінітивних реченнях. Така стилістична особливість і стала об’єктом пародії “З поїхавшим дахом”. Як майстер відтворення манери письма пародійованого автора, П.Ребро структурує свій твір теж на називних та інфінітивних реченнях. Комічно-пародійний ефект вірша створює не лише описана комічна ситуація, а й слова, виражені службовими частинами мови, але оформлені в окремі речення: “Не. (...) / А. Ще. У. / (...) / Бо. (...)”, а також експресивна лексика пародії, народне просторіччя, лайливі слова та жаргонізми: “(...) / Червона. Пика. Сварка. Лайка.

/ (...) / Куди. Ти. Прешся... / Індик. Верблюд. Свиня. Козел. / Цить. Заціджу. Відстань. Бо. Вріжу...” [2, 365]. У щойно цитованій пародії автор широко використовує притаманні українській мові величезні можливості створення комічного ефекту, ту “незвичайну влучність та епіграматичну презицію”, про яку писав І. Франко, говорячи про багатий ідіоматичний фонд української мови, про його фразеологічні, лексичні та синтаксичні ресурси.

Цікавою є пародія “Муки з імені”, написана на поезію Н. Гнатюк “Моє ім’я”. У вірші авторка милується власним іменем, філософствує щодо його наповнення: “Спочатку запаречне – ні, / А потім гордовите – на. / Ім’я досталося мені / Із тих, що зараз – дивина. / Благальне і коротке: “Нін”. / Пестливе: “Нінко, будь моя!”... / Спинилась я на півпуті / Між “ні” і “на”...” [2, 362] – це об’єкт пародії. Аби максимально передати особливості пародійованого твору П. Ребро не лише відтворює віршовий розмір оригіналу, а й зберігає манеру оповіді й особу оповідача, розмірковує від імені жінки. Пародист послуговується словесними засобами гумору, внаслідок чого твір набуває колоритного звучання. Відповідний настрій створюється і за допомогою ситуаційних засобів гумору, що надають епізодам комічного забарвлення.

П. Ребру здебільшого притаманне тонке відчуття пародиста, яке допомагає йому знайти конкретну фразу чи мотив, що лягають в основу пародії. Так, наприклад, у вірші “Ображена поетеса” – у центрі уваги такі рядки Л. Геньби із добірки “Я повірила зірці тій”: “Ми вже знайомі років сто, / А ти і досі ще не віриш”. Після художнього переосмислення П. Ребром цих рядків народжується пародія:

Сто літ, як ми зустрілись, милий,
Сто літ, як я тебе люблю,
Сто літ, як глечик ми розбили,
Сто літ, як я себе гублю.
.....
...Століття відлетіли в вирій
(Вони промчали, як вві сні),
А ти і досі ще не віриш,
Що тільки двадцять літ мені! [2, 360].

П. Ребро також продемонстрував своє уміння створювати різноманітні віршові форми. Так, у творі “Але, проте...” пародіюються тріолети В. Морданя. Говорячи від імені самого поета, пародист розпочинає так: “Немов зациклились поети – / Я зрозуміть не можу їх. / Всі пишуть оди та сонети, / Немов зациклились поети. / А я учищу тріолети / І цим, либонь, здивую всіх / Немов зациклились поети – / Я зрозуміть не можу їх”. Пародист іронічно говорить про недоліки в творах В. Морданя: вказує на неприпустиму тавтологію у його поезіях (“Але,

проте...” (звідси й назва пародії)); дивні образи (“Дверми командують замки...”); недоречні звороти: (“І сам собі колись віддячу...”) [2, 381] – і все це П. Ребро втілює у майстерно створеній ним формі тріолету.

Пародію “Молилась?” [2, 386] митець написав на “Інтимні сонети” І.Перепеляка. Схопивши сюжет оригіналу та переосмисливши й гіперболізувавши його, пародист втілює власний текст у форму сонету з чітко вибудованою триєдиною структурою: теза – антитеза – синтез. Таким чином засвідчивши свою майстерність і як пародиста, і як майстра поетичної форми.

Посутню частину у пародійному доробку П. Ребра складають твори, спрямовані на критику лексичного наповнення поезій окремих авторів. Так, З. Бебешко пародист дошкуляє за зловживання у віршах словом “залюбки” (“Тітонька “залюбки” [2, 402]), М. Брацило – за зловживання іменником “тіло” (“Тілобачення” [2, 405]), І. Драчу – за часте використання слова “бур’ян” (“Антидрач” [2, 325]), М. Малахуті – за любов до дієслова “пахне” (“Чим пахне, а чим ні” [2, 343]), І. Кушніренко – до слова “вітер” (“Вітрянка” [2, 408]), Л.Коваль пародист докоряє за невиправдано часте використання у віршах іменника “душа” (“Надушені строфи” [2, 407]), М. Саченко – слова “труна” (“Трунiння” [2, 392]), В. Романюк – “вибух”, “вибухає” (“Заміновані вірші” [2, 332]), Г. Чубач – “сни”, “сниться” (“Ліричне сниво” [2, 336]), А. Рекубрацькому – за любов до підрядного сполучника “якби” (“Ех, якби!” [2, 356]), В. Мороз – за надмірну “сльозливість” віршів (часте використання слів “сльоза”, “сльози”) (“Римовані сльози” [2, 345]), В. Вовчок – форми дієслова “грати” (“А Василько грає, грає...” [2, 326]), а І.Жиленко – слова “пограємось” (“Неолімпійські ігри” [2, 368]). Якщо поглянути лише на наведені заголовки пародій, проаналізувати їхню доречність та зв’язок зі змістом самих творів, то цілком справедливо можна стверджувати, що елементи комізму простежуються уже навіть у зовнішній площині – в назвах творів. Це стосується всіх без винятку заголовків до пародій П.Ребра.

Поетів В. Лагозу (“Міліція!” [2, 334]) та В. Чубенка (“Незакодоване хуліганство” [2, 350]) П. Ребро критикує за звичку насичувати вірші лайливим словами. Ці пародії написані в коректній, але в той же час комічній формі з цікавими сюжетними поворотами. Так, у “Незакодованому хуліганстві”, створеному на збірку В. Чубенка “Закодоване доброчестя”, П. Ребро, навівши приклади лайок, використаних поетом, говорить, що, мовляв, читач, не витримавши такого, може: “...вмить “02” набрати: / – Алло! Суцільне грубіянство! – / За це поету можуть дати / П’ятнадцять діб – за хуліганство!”. Уявні перипетії вводяться у перегру: “...У гумориста серце тенька: / Міліція у двері стука! / А може, все-теки Чубенка / Узяти, друзі, на поруки?” [2, 326]. Твір увінчується притаманними для його стилю риторичним запитанням.

Серед цілого арсеналу пародій є й ті, що вирізняються з-поміж інших оригінальністю викладу і майстерністю у створенні авторських неологізмів, які підсилюють комічне звучання творів. Ці пародії спрямовані на викриття тих митців, які, думаючи, що своїми неологізмами, незвичними формами слів демонструють власну поетичну майстерність, а насправді використанням таких іноді непродуманих утворень, навпаки, знижують естетичну вартість своєї творчості.

Так, у пародії "Друкотруд", створеній на основі творів Ю. Кириченка, П. Ребро в гумористичній манері вказує поету на його захоплення утворенням складних неологізмів, таких як "рукопотиск", "злотосуть", що занадто часто трапляються у його віршах. Шляхом вживання словотворів, але, звичайно, певною мірою гіперболізованих, пародист викриває цю ваду поета:

Битошлях покотив за сіньобрій.
Впав на рідноспориш неболіт.
Батькохаті гукаю: – День добрий!
Вірножінці: – Гарячопривіт!
……
Обвіншую полів дивноеру.
Завіршую ромашкомежу,
Рукопотиск оддам кобайнеру,
А злонедругам прямо скажу:
– Хай це буде отим гучноляпас,
Хто перчив: "віршов'яз", "римоблуд".
Ось повчіться! Одвіз рукопотиск,
А привіз я для вас друкотруд! [2, 342]

На думку Ю. Тинянова, пародія виконує подвійну задачу: "1) механізацію певного прийому, 2) організацію нового матеріалу, причому цим новим матеріалом і буде механізований старий прийом" [3, 210]. Автору пародії важливо схопити стилістичні прикмети попереднього тексту і відтворити їх так, щоб за ними читач розпізнав прямо чи опосередковано названий об'єкт. Таким "старим прийомом" у пародії "Друкотруд" [2, 342] виявляється жонглювання складними словами-неологізмами, що призводить до нісенітниці.

Пародію "Окочевлююсь" П. Ребро створив на книгу В. Кочевського "Відгомін", точніше, на такі рядки з неї: "Рідний хуторе мій Гришків... / Оджерелююсь тобою... / І сам в душі забджолений стаю..." [2, 354]. Пародист, помітивши любов поета до утворення складних дієслів та дієприкметників (типу "оджерелююсь", "забджолений"), поставив за мету висміяти цю недоречність і досягає її шляхом побудови свого твору на суцільних складних дієсловах та дієприкметниках. Невелика за розміром пародія (всього три катрени) нараховує 20

новотворів – дивних дієслів та дієприкметників: “затополений”, “загорішений”, “обузинений”, “обайрачений”, “окульбачений”, “забджолений”, “замушений”, “обдощений”, “обморений”, “замузений”, “замучений”, “облишений”, “обгорений”, “занебляюся”, “запроторююсь”, “оджерелююсь”, “оречевлююсь”, “здається”, “завікторююсь”, “окочевлююсь” [2, 354].

Суголосним у плані об’єкта пародіювання є твір “Геїння”, створений на виявленій схильності В. Гея до утворення неологізмів-дієслів, таких як “березіє”, “калиніє”, “тополить”. Пародист знову йде шляхом гіперболізації, утворюючи неологізми-дієслова і на три стофи-катрени вміщує їх аж 37: “відночіло”, “ранкує”, “березіє”, “півніє”, “моторить”, “коровить”, “голосію”, “поезію́”, “хореїться”, “римиться”, “метафорить”, “кольоріє”, “герцюються”, “калиніє”, “кільчиться”, “споришіють”, “свербіються”, “хапаю”, “писувати”, “птахують”, “відрокувалось”, “волію зозулити”, “солов’їть”, “віршилось”, “збіркувалось”, “мовилось”, “геїть”. Останнє ж дієслово вплетено у промовисту фразу, яка й увінчує пародію: “І знову Василько геїть!” [2, 339]. Отже, взявши за основу захоплення поета В. Гея вживанням облюбованих словотворів, пародист вибудовує цілий ряд за подібною словотворчою моделлю, ясна річ, гіперболізуючи частоту їх вживання у віршах і як кульмінація – утворення неологізмів від імені та прізвища пародійованого автора, що є цілком оригінальним засобом.

Недогляди, недоречності, суперечливі фрази чи рядки з можливим подвійним трактуванням пародіює П. Ребро. “Поживним” матеріалом для створення творів стають зафіксовані пильним оком пародиста “творчі огріхи” щодо мови поезії. Так, наприклад, у поезії О. Лупія пародист помічає рядки: “...там / Сторчма руйновища лежали”, які несуть семантично неправильне використання лексем, а тому в П. Ребра народжується пародія: “Всяке, Олесю, було в Україні – / Розбрат, полон і чума. / Все ж сумніваюся я, що руїни / Можуть лежати... сторчма!” [2, 416].

Хоча й сам пародист у власній поезії теж часом припускався недоречностей, і вони, звичайно, відразу ставали об’єктом пародіювання. Так, у журналі “Перець” (1978. – № 3. – С. 14) побачила світ пародія М. Вовка “Весела медицина”. Об’єктом пародіювання стали рядки зі збірки П. Ребра “Гаряча прокатка”: “Обстукав його лікар стетоскопом... / Обстукав лікар жінку стетоскопом...”. Уважний і обізнаний читач відразу помітить змістову неточність цих рядків, яка й лягла в основу пародії, побудовану на суцільних алогізмах:

Обстукав лікар жінку стетоскопом,
А нутрощі обслухав молотком,
Ланцетом зміряв пульс і тиск під лобом,
Термометром у ногу вприснув бром.

Оскільки жінка чула тугувато,
То лікар (позитивний це типаж!)
Їй виписав для вуха супінатор,
А шию всю заправив у бандаж,
Затим почав обстежувати очі
Стареньким апаратом Реворочі…
Щоб не поплутав біс тебе лукавий,
Вивчай усе, раз взявся за перо,
Бо, бач як – з ніг на голову поставив!
Ні-ні, не так – поставив на... ребро!

Отже, проаналізувавши пародійний доробок Петра Ребра, можемо сказати, що основним засобом створення комізму чи сатиричного моменту у його пародіях є гіперболізоване зображення тих вад, елементів, які є предметом висміювання чи викриття. Після визначення основних рис, притаманних літературним пародіям П. Ребра, які стали значною частиною його гумористично сатиричного доробку, входячи майже до кожної збірки гумору і сатири, варто відзначити, пародія – це жанр, у якому талант Ребра-пародиста-сатирика виявляється досить оригінально і самобутньо. Він створює яскраві зразки пародій, в яких у конкретній, часто комічній формі оприлюднює проблеми, властиві сучасній поезії.

---

1. Кристева Ю. Бахтин, слово, диалог и роман // Французская семиотика: От структурализма к постструктурализму / Пер. с фр., вступ. ст. Г. К. Косикова. – М.: Издательская группа “Прогресс”, 2000. – С. 427-457.

2. Ребро П. П. Вибрані твори: У 5 т. – Запоріжжя: Дніпровський металург, 2006. – Т. 4. – 500 с.

3. Тынянов Ю. Н. Достоевский и Гоголь (к теории пародии) // Тынянов Ю. Н. Поэтика. История литературы. Кино. – М.: Наука, 1977. – С.198-226.